

شیوه مقابله قانون گذار کیفری ایران با مبتلایان به اختلالات روانی

خطرناک

(تاریخ دریافت ۱۳۹۶/۱۲/۲۲ ، تاریخ تصویب ۱۳۹۷/۰۴/۰۸)

محمد ثمری

کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی و وکیل دادگستری

چکیده

فرد مبتلا به اختلال روانی، به عنوان شهروند عادی از یک سو و به عنوان فردی که ممکن است بزه‌کار شود، مورد توجه قانون گذاران کیفری قرار گرفته است. در بیان قانون گذار ایران، مجانین و افراد مختل المشاعر که مرتکب جرم می‌شوند؛ به عنوان مجرم، لیکن غیرمسئول در نظر گرفته شده‌اند.

سیاست کیفری تقنینی ایران در قبال آن دسته از مبتلایان به اختلالات روانی که می‌توانند حالت خطرناک به آن معنا که در قوانین کیفری ایران توصیف شده، داشته باشند، مبهم است. آن چه که از بررسی شیوهی برخورد قانون گذار کیفری ایران با مبتلایان به اختلالات روانی خطرناک به دست می‌آید؛ آن است که برخوردی منسجم، کارآمد و منطبق با واقعیت‌های علمی و نیازهای اساسی اینان اتخاذ نشده است و تنها در چند ماده از جمله مواد ۵۱ و ۵۲ قانون منسوخ مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ و مواد ۱ و ۴ قانون منسوخ اقدامات تأمینی مصوب ۱۳۳۹ و مواد ۹۵ و ۲۸۹ و ۲۹۱ قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ و مواد ۱۴۹ و ۱۵۰ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۱۳ قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲ چند آئین‌نامه غالباً اجرائی، به‌طور مبهم و غیرعلمی به موضوع این دسته از بیماران پرداخته است. لذا مطالعه رویکرد قانون گذار کیفری ایران به این دسته از بیماران و نقد آن، جهت به روز کردن سیاست کیفری ایران مهم و اساسی است.

برخی از اختلالات روانی که در این مقوله مورد نظر است عبارتند از: مبتلایان به اختلالات پسیکوتیک (روان‌پریشی) شامل: (اختلال اسکیزوفرنیا، اختلال اسکیزوفرنی فرم، اختلال اسکیزوافکتیو، اختلال هذیانی، اختلال پسیکوتیک کوتاه مدت، اختلال پسیکوتیک مشترک، اختلال پسیکوتیک ناشی از بیماری جسمانی، اختلال پسیکوتیک ناشی از مواد و اختلالات پسیکوتیک که به‌گونه‌ای دیگر مشخص نشده است)، اختلال عقب‌ماندگی ذهنی، بیماران مصروع، حالات دلیریوم، زوال عقل، اختلال‌های مرتبط با مواد و

واژگان کلیدی: قانون کیفری ایران، قانون مجازات اسلامی، اختلالات روانی، حالت خطرناک

DSM-IV،

